



toře, která se později stala vedle Pasteurova ústavu v Saigonu další indočínskou odnoží této proslavené instituce. Zahraniční Pasteurovy ústavy jsou samy o sobě velmi zajímavou kapitolou mikrobiologické historie isoučasnosti. Jejich úkolem byl základní výzkum chorob charakteristických pro danou oblast, vývoj antitoxinů avakcín, lékařská péče, dohled nad dalšími laboratořemi avýchova místních odborníků. Kmenoví pracovníci těchto ústavů byli mikrobiologové, kteří prošli vědeckou praxí v Pasteurově ústavu v Paříži akterěji měli ambice vyniknout ve vzdálených

koutech světa. Celkem bylo mezi lety 1891 až 1971 založeno 35 Pasteurových ústavů ve všech světadílech aněkteré dodnes fungují na stejných principech, na nichž vznikly, a mají zásadní význam pro lékařskou mikrobiologii vdané oblasti. Yersin byl vr.1904 ředitelem Pasteurova ústavu v Saigonu a Nha Trangu a později čestným ředitelem všech zahraničních Pasteurových ústavů v Indočíně.

Vedle této práce voblasti lékařské mikrobiologie se Yersin úspěšně pokusil aklimatizovat některé cizí druhy užitkových rostlin. Do Indočíny zavedl kaučukovník

brazilský (*Hevea brasiliensis*), o jehož zdejší pěstování měla velký zájem firma Michelin, která vykoupila místní produkci latexu v r. 1904 a zůstala hlavním odběratelem této suroviny. Pro obyvatele Indočíny byla ale daleko významnější Yersinova úspěšná introdukce chinovníku (chinovníku) druhu *Cinchona ledgeriana*, zdroje prvního účinného léku proti malárii (viz také Živa 2005, 6: 246–248).

Yersin zemřel ve svém domě v Nha Trangu v r. 1943. Nedožil se tak japonského vpádu během druhé světové války, ani bojů Vietnamců proti francouzské rekolonizaci aamerické intervenci, ani kambodžské genocidy. Jeho jméno přetrvalo historické turbulence a jeho památka zůstává dodnes velmi živá. Kromě různých institucí často nesou Yersinovo jméno ulice ve vietnamských městech. Hrob A. Yersina se nachází poměrně blízko Nha Trangu, asi 1 km od úpatí hory Hon Ba, kde podnikal pokusy saklimatizaci chinovníku. V místní tradici je uctíván jako hrob světce. Dům, kde v Nha Trangu bydlel, je označován jako Lau Ong Nam (Dům pátého strýčka Vietnamu), přičemž titul „prvního strýčka“ si vydobyl bojem sfrancouzskými kolonizátory Ho Či Min. Yersin je vnímán jako „dobrý lékař“, který pracoval 50 let pro místní obyvatele apodstatně se zasloužil ojejich zdraví irozvoj bývalé Francouzské Indočíny. Památka Alexandra Yersina připomíná imikrobiologická taxonomie – jeho jméno nese od r.1980 bakteriální rod *Yersinia*, obsahující idruh *Y. pestis*, původce moru, kterého vr.1894 objevil.

Použitá literatura uvedena na webu Živy.

Prémie Otto Wichterleho pro rok 2014

Ocenění převzalo 3. června 2014 od předsedy Akademie věd ČR prof. Jiřího Drahoše 26 mladých badatelů, kteří dosahují na pracovištích AV ČR špičkových vědeckých výsledků apodílejí se na rozvoji své disciplíny. Z38 nominovaných je vybrala porota složená z předsedy amístopředsedů AV ČR apředsedy amístopředsedů Vědecké rady AV ČR, a schválila je Akademická rada AV ČR. Prémie má stimulovat talentované vědce (ve věku do 35 let), na nichž obecně závisí budoucnost jednotlivých oborů, ale jejich finanční ocenění zinstitutionálních prostředků není dostatečné.

Prémii Otto Wichterleho voblasti věd o živé přírodě získali:

- RNDr. Marie Prchalová, Ph.D. (Hydrobiologický ústav, Biologické centrum) –věnuje se průzkumu ryb nádrží a jezer. Její práce vedla k úpravě evropských norem vzorkování ryb ařadě poznatků ojejich chování.
- RNDr. Jan Štefka, Ph.D. (Parazitologický ústav, Biologické centrum) –zaměřuje se na populační genetiku parazitů (a jejich hostitelů). Podílí se i na studiu koevolučních vztahů ptáků aektoparazitů na Galapágách.

● Mgr. Michaela Pekarová, Ph.D. (Biofyzikální ústav) –zabývá se regulací endoteliální homeostázy (role vrozvoji kardiovaskulárních onemocnění) a mechanismy účinku nitrovaných mastných kyselin jako perspektivních kardioprotektivních látek.

● Mgr. Petr Pecina, Ph.D. (Fyziologický ústav) –jeho oborem je fyziologie apatofyziologie mitochondriálního metabolismu. Podílí se na vývoji metod pro diagnostiku mitochondriálních onemocnění využívajících izolované lymfocyty.

● RNDr. Ondřej Kuda, Ph.D. (Fyziologický ústav) –zaměřuje se mimo jiné na signální mediátory lipidové povahy ataké na rozvoj metabolomických/lipidomických analýz.

● RNDr. Petra Procházková, Ph.D. (Mikrobiologický ústav) –jejím tématem je molekulární charakterizace faktorů zapojených do přirozených obranných mechanismů žízála, zejména u druhu *Eisenia andrei*.

● Mgr. Matěj Poláčik, Ph.D. (Ústav biologie obratlovců) –specializuje se na ekologii aevoluci ryb, na evoluční abehaviorální ekologii aeembryologii anuálních halančíků. K jeho oboru patří také invazní ekologie ryb a koevoluce ve vztahu hostitel – parazit.

● doc. RNDr. Jan Řezáč, Ph.D. (Ústav organické chemie abiochemie) –studuje nekovalentní interakce metodami výpočetní chemie, kde je autorem klíčových prací.

● Ing. Jakub Kaminský, Ph.D. (Ústav organické chemie abiochemie) –zkoumá vztah struktury aspektrálních vlastností makromolekul pomocí kombinovaných teoretických a experimentálních metod.

● RNDr. Milan Kožíšek, Ph.D. (Ústav organické chemie abiochemie) –získal důležité výsledky ve výzkumu rezistence uHIV pozitivních, věnuje se vývoji efektivních inhibitorů neuraminidázy viru chřipky.

Oblast věd oneživé přírodě zastupovali: RNDr. Jiří Svoboda, Ph.D. (Astronomický ústav); RNDr. Jana Vejpravová, Ph.D., Mgr. Jakub Plášil, Ph.D., Mgr. Martin Kempa, Ph.D., a Mgr. Martin Švec, Ph.D., z Fyzikálního ústavu; Mgr. Prokop Závada, Ph.D. (Geofyzikální ústav); RNDr. Leona Chadimová, Ph.D. (Geologický ústav); Ing. Jan Hrabina, Ph.D., a Mgr. Oto Brzobohatý, Ph.D., z Ústavu přístrojové techniky; PhDr. Ladislav Křišťoufek, Ph.D. (Ústav teorie informace a automatizace).

Prémii voblasti humanitních a společenských věd obdrželi: PhDr. Petr Kitzler, Ph.D., a Mgr. Alice Koubová, Ph.D. et Ph.D. z Filosofického ústavu; Patrick Gaulé, Ph.D. (Národohospodářský ústav); Mgr. Kateřina Záborská, Ph.D. (Psychologický ústav); Mgr. Jana Klímová Chaloupková, Ph.D. (Sociologický ústav) a PhDr. Aleš Bičan, Ph.D. (Ústav pro jazyk český).